

Tartalom

I. A 20. SZÁZAD VILÁGIRODALMÁBÓL

A 20. század világa	12
Művészeti-irodalmi korszakok, irányzatok, stílusok	17
Avantgárd	17
Újrealizmus, újklasszicizmus	18
Abszurd irodalom	19
Neoavantgárd	20
Posztmodern	21
Tájékozódás a világirodalomban	23
THOMAS MANN	30
A varázshegy	32
Mario és a varázsló	34
FRANZ KAFKA: AZ ÁTVÁLTOZÁS	37
Példázatos történetek	38
Az átváltozás motívuma	38
Lehetséges értelmezések	39
MIHAIL BULGAKOV: A MESTER ÉS MARGARITA	41
Polifón regény	42
A regényvilág szintjei	42
A Faust-téma	43
Műfaji kérdések	44
Összetett szerkezet	45
Bűn és feloldozás	46
Az etikai értékrend bizonyossága	48
HEMINGWAY: AZ ÖREG HALÁSZ ÉS A TENGER	49
Példázatosság	51
Mítoszi időtlenség	54
ALBERT CAMUS: KÖZÖNY	55
Idegenként a társadalomban	56
A főhős sorsának fokozatai	58
BRECHT EPIKUS SZÍNHÁZA	60
Epikus dráma – epikus színház	60

Kurácsi mama és gyermekei	63
A háború példázata	63
A főhős: „eleven ellentmondás”	63
Dialektikus színház	65
Ellenpontoszó szerkesztés	65
DÜRRENMATT: AZ ÖREG HÖLGY LÁTOGATÁSA	66
A látogató	67
A meglátogatottak	68

II. IRODALMUNK A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

Művelődés és kultúra	72
Irodalmi élet	75
Nemzedékek	75
Ideológiai áramlatok	75
Poétikai tendenciák	76
Emigrációs és kisebbségi irodalom	78
Emigrációs irodalom	78
A kisebbségi magyar irodalom	78
A korszak alkotói	80
SZABÓ LŐRINC KÖLTÉSZETE	83
Az Egy álmai	85
Semmiért Egészen	86
Különbéke	86
Tücsözkzene	88
Létösszegző versek	90
MÁRAI SÁNDOR	91
Egy polgár vallomásai	93
Műfaja	93
Halotti beszéd	96
NÉMETH LÁSZLÓ	97
Esszék	99
A regényíró	102
Iszony	102
ILLYÉS GYULA	106
Költészete	108
Egy mondat a zsarnokságról	109
Koszorú	112

Puszták népe	113
A műfaj	113
Újszerű téma	114
A fő szólam a tárgyiasságé	114
Összetett nézőpont, összetett stílus	116
JÓZSEF ATTILA	119
A költői kibontakozás évtizede	124
Hatások	124
Tiszta szívvel	125
Klárások	127
Új szemlélet, új poétika	128
A tartalom és forma rétegei	128
A komplex kép	129
Jellemző motívumok	130
Holt vidék	131
Külvárosi éj	133
Téli éjszaka	134
Óda	138
Kései költészete	144
Reménytelenül	144
A Dunánál	147
Ars poetica	150
Flóra-versek	152
A számvetés versei	154
Tudod, hogy nincs bocsánat... ..	154
Bukj föl az árból	155
Az utolsó vershármás	157
Karóval jöttél... ..	157
Talán eltűnök hirtelen... ..	158
Ime, hát megleltem hazámat... ..	158
RADNÓTI MIKLÓS	161
Az avantgárd vonzásában	163
Költészetének klasszicizálódása	164
Járkálj csak, halálraitélt!	165
Tétova óda	165
Eklogák	167
Első ecloga	167
Hetedik ecloga	168
Az utolsó stáció	170
À la recherche	170
Erőltetett menet	171
Razglednicák	171

III. MAGYAR IRODALOM A 20. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

Művelődés és kultúra	174
Irodalmi élet	177
A korszak alkotói	179
ÖRKÉNY ISTVÁN	196
Egyperces novellák	197
A groteszk	197
Az egyperces műfaja	198
Tóték	200
Alkotói eljárás: a deformáció	200
Feszültségteremtés	201
A kivárási taktika kudarca	203
A dráma és a kisregény	204
OTTLIK GÉZA: ISKOLA A HATÁRON	205
Nevelődési regény	206
Szerkezet	206
Lázadni vagy megalkudni?	207
Biblikus rájátszások	209
WEÖRES SÁNDOR KÖLTÉSZE	210
Kezdet és vég	212
Anyámnak	212
Fű, fa, füst	213
Az éjszaka csodái	214
Játékversek, versjátékok	215
Hosszúénekek	216
MÉSZÖLY MIKLÓS PRÓZÁJA	217
Jelentés öt egérről	219
Saulus	220
PILINSZKY JÁNOS KÖLTÉSZE	221
Költői indulása	223
Harbach 1944	224
Ravensbrücki passió	225
Harmadnapon	226
Apokrif	227
Négysorosok	230
NEMES NAGY ÁGNES KÖLTÉSZE	232
Objektív líra	232

Fák	233
Között	234
NAGY LÁSZLÓ KÖLTÉSZETE	235
Menyegző	237
Tűz	239
József Attila!	240
Ki viszi át a Szerelmet	242
JUHÁSZ FERENC	244
Hosszúvers	244
Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb	245
KERTÉSZ IMRE: SORSTALANSÁG	248
Meghatározó élménykör	249
Nevelődési regény	249
AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI	253
Ajánló bibliográfia	258
Fogalommutató	263